De welvaart van Vietnam werd opgebouwd door zijn bevolking

Door Frank , 8 november 2026

De welvaart van Vietnam werd opgebouwd door zijn bevolking

Hoe een door oorlog verwoest land India voorbijstreefde in bbp per inwoner — en waarom deze prestatie meer verdient dan een economische verklaring

Door Frank Dumon | 9 november 2026

Een onafhankelijke historische en economische beschouwing, geïnspireerd op de documentaire "Why Did Vietnam Get Nearly Twice as Rich as India?" De documentaire vormt het vertrekpunt, maar is niet de enige gezaghebbende bron. Cijfers en interpretaties zijn gecontroleerd aan de hand van de hieronder vermelde bronnen.

1. Een verrassende vergelijking — en wat de cijfers werkelijk betekenen

In 1975 kwam Vietnam uit tientallen jaren strijd tegen koloniale overheersing en buitenlandse militaire interventie. Grote delen van het land waren beschadigd. Families waren uiteengerukt; landbouwgrond, wegen, scholen en gemeenschappen waren verwoest. De gevolgen van niet-ontplofte bommen en giftige chemische stoffen zouden nog lang na het einde van de gevechten voelbaar blijven. De generatie die deze verwoesting meemaakte, kon zich terecht afvragen of Vietnam ooit brede welvaart zou kunnen bereiken.

Een halve eeuw later luidt de vraag anders. Hoe kon dit land, met ongeveer honderd miljoen inwoners en een geschiedenis van uitzonderlijk menselijk leed, uitgroeien tot een industriële en handelsmacht waarvan de economische productie per inwoner die van India overtreft — een veel groter land met een indrukwekkende beschaving, wetenschappelijke prestaties en ondernemerskracht?

Volgens de landengegevens van de Wereldbank voor 2025 bedroeg het bruto binnenlands product (bbp) per inwoner in Vietnam ongeveer 5.066 Amerikaanse dollar, tegenover ongeveer 2.702 dollar in India. De verhouding is circa 1,87 tegen 1. Dit zijn geen schattingen van het gemiddelde loon, het besteedbare inkomen van een doorsneegezin of de hoeveelheid die iedere burger persoonlijk heeft geproduceerd. Het bbp per inwoner wordt berekend door de totale toegevoegde waarde van de nationale economie te delen door het aantal inwoners. Het is een nuttige vergelijkingsmaatstaf, maar mag niet worden verward met individueel inkomen of levenskwaliteit.

Ook het prijsniveau verschilt. Gecorrigeerd voor koopkrachtpariteit (PPP), waarmee rekening wordt gehouden met verschillen in plaatselijke prijzen, komen de cijfers van de Wereldbank voor 2025 uit op ongeveer 18.088 internationale dollar voor Vietnam en 11.748 voor India. Wanneer we de plaatselijke koopkracht meerekenen, bedraagt de Vietnamese voorsprong dus ongeveer 54 procent in plaats van 87 procent. Dat blijft een opmerkelijk verschil, maar oprechte bewondering begint bij nauwkeurige cijfers.

Indicator	Vietnam	India	Betekenis
Bbp per inwoner, 2025, lopende Amerikaanse dollar	Ongeveer $ 5.066	Ongeveer $ 2.702	Vietnam ongeveer 1,87 keer India

Indicator	Vietnam	India	Betekenis
Bbp per inwoner, 2025, internationale dollar (PPP)	Ongeveer 18.088	Ongeveer 11.748	Vietnam ongeveer 1,54 keer India
Goederenuitvoer	$ 475,04 miljard, kalenderjaar 2025	$ 441,78 miljard, begrotingsjaar 2025–2026	Verschillende verslagperiodes; uitsluitend goederen
Indiase dienstenuitvoer, begrotingsjaar 2025–2026	Niet opgenomen in deze vergelijking	Ongeveer $ 421,3 miljard	India heeft een bijzonder omvangrijke dienstenuitvoer

Het Vietnamese uitvoercijfer is afkomstig van het Nationaal Bureau voor de Statistiek . De Indiase cijfers over de uitvoer van goederen en diensten komen van de Indiase regering. Een Vietnamees kalenderjaar vergelijken met een Indiaas begrotingsjaar van april tot maart is illustratief, maar geen volmaakt gelijklopende jaarvergelijking. Belangrijker nog: de misleidende bewering dat Vietnam ‘meer exporteert dan India’ vereist de toevoeging *aan goederen*. Zodra diensten worden meegerekend, verandert de conclusie. We mogen de prestaties van India niet uitwissen om Vietnam te prijzen.

De recente groei onderstreept het belang van deze vergelijking. Het Vietnamese Nationaal Bureau voor de Statistiek meldde dat het reële bbp in het derde kwartaal van 2026 maar liefst 9,95 procent hoger lag dan in hetzelfde kwartaal van 2025. In de World Economic Outlook van oktober 2026 voorspelde het IMF een groei van 8,4 procent voor het volledige jaar. Een kwartaalresultaat en een jaarprognose mogen niet worden verward met een definitieve jaaruitkomst, maar beide wijzen op de sterke economische dynamiek van het land.

De wezenlijke vraag is niet wie een denkbeeldige wedloop wint. Ze luidt: hoe heeft een volk dat zoveel verwoesting heeft ondergaan de maatschappelijke vaardigheden, politieke keuzes, landbouwproductie en industriële bekwaamheid ontwikkeld waarop het moderne Vietnam steunt? Het antwoord reikt veel verder dan statistieken.

2. Vóór de fabrieken kwam de strijd om soevereiniteit

De ontwikkeling van Vietnam kan niet los worden gezien van zijn geschiedenis. Onder het Franse koloniale bewind diende de koloniale economie de belangen van het imperium. De Japanse bezetting tijdens de Tweede Wereldoorlog droeg, samen met de opeising van middelen voor de oorlog, ontregeld transport, mislukte oogsten en beleid dat de tekorten verergerde, bij aan de catastrofale hongersnood van

1944–1945. Over het precieze dodental bestaat nog altijd discussie, maar onbetwistbaar is dat de hongersnood diepe sporen naliet in de Noord-Vietnamese samenleving en in het collectieve geheugen van de onafhankelijkheidsstrijd. Wetenschappelijke studies, waaronder de economische geschiedenis van de hongersnood door Gregg Huff, onderzoeken zowel de natuurrampen als de beleidsbeslissingen die doeltreffende hulp verhinderden.

Op 2 september 1945 riep Hồ Chí Minh in Hanoi de onafhankelijkheid uit. De Franse poging om de koloniale heerschappij te herstellen, leidde tot een nieuwe, langdurige oorlog. De nederlaag van de Franse troepen bij Điện Biên Phủ op 7 mei 1954 was meer dan een militaire overwinning. Voor antikoloniale bewegingen tot ver buiten Zuidoost-Azië bewees zij dat een vastberaden bevrijdingsbeweging een imperialistische mogendheid kon weerstaan. Het Vietnamese organisatievermogen, de offers en de politieke mobilisatie waren daarbij doorslaggevend.

Minstens even belangrijk is wat daarop volgde. De Akkoorden van Genève van juli 1954 voorzagen in een *voorlopige militaire demarcatielijn*, niet in een definitieve landsgrens, en stelden algemene verkiezingen in juli 1956 in het vooruitzicht. Die landelijke verkiezingen vonden nooit plaats. Dit onderscheid is belangrijk: wie de geschiedenis vertelt alsof Vietnam vrijwillig en definitief met de deling instemde, verdoezelt de onopgeloste kwestie van de nationale hereniging. De tekst van de Slotverklaring van Genève, bewaard in de Amerikaanse diplomatieke archieven, is ondubbelzinnig over het voorlopige karakter van de deling.

Ook de geschiedenis van India verdient respect. De onafhankelijkheid in augustus 1947 maakte een einde aan de Britse koloniale overheersing, maar ging gepaard met de deling van het subcontinent, massale volksverhuizingen en afschuwelijk geweld tussen bevolkingsgroepen. Beide landen begonnen hun postkoloniale periode dus onder uiteenlopende omstandigheden, die zich niet laten herleiden tot een eenvoudig klassement. India bouwde een grondwettelijk parlementair stelsel en belangrijke openbare instellingen op; Vietnam werd geconfronteerd met nieuwe oorlogen en een langdurige strijd om de nationale eenheid en soevereiniteit te herstellen.

Wanneer ik vandaag over de economische prestaties van Vietnam nadenk, begin ik hier. Zijn onafhankelijkheid werd niet als een commerciële kans aangeboden. Ze werd veroverd door collectieve vastberadenheid, tegen een menselijke prijs die nooit geromantiseerd mag worden. Respect voor Vietnam betekent dat we de verloren levens blijven gedenken, in plaats van oorlog te behandelen als een handig voorwoord bij de komst van elektronicafabrieken.

3. Vrede in 1975 betekende geen gemakkelijke nieuwe start

Het einde van de oorlog in april 1975 was een keerpunt, maar de wederopbouw begon onder bijzonder moeilijke omstandigheden. Tientallen jaren geweld hadden de transportnetwerken, de landbouwproductie, de volksgezondheid en de levens van miljoenen mensen getroffen. De maatschappelijke gevolgen werkten generaties lang door: oorlogsweduwen, ouderloze kinderen, families die bleven wachten op vermiste verwanten, gewonde of gehandicapte veteranen en burgers, en gemeenschappen waarvan de grond niet langer veilig kon worden bewerkt.

Ook de geopolitieke druk hield niet op. Na zijn interventie in Cambodja eind 1978 streed Vietnam tegen de Rode Khmer, en in 1979 werd het geconfronteerd met een Chinese invasie aan de noordgrens. Het Amerikaanse handelsembargo, dat pas in 1994 via een presidentieel memorandum werd opgeheven, beperkte de toegang tot internationale markten en financiering nog verder. Deze feiten maken de latere omvorming van Vietnam des te indrukwekkender. Ze herinneren ons eraan dat ontwikkeling onlosmakelijk verbonden is met internationale machtsverhoudingen en met de ongelijke lasten die aan landen in de naoorlogse wederopbouw worden opgelegd.

Een eerlijke geschiedschrijving mag echter niet doen alsof al het overheidsbeleid na de oorlog succesvol was. Centrale planning, problematische collectivisatiemaatregelen, bevoorradingstekorten, inflatie en beperkingen op particuliere economische activiteiten droegen bij aan de armoede. Heropvoedingskampen, politieke beperkingen en het vertrek van vele vluchtelingen horen thuis in iedere ernstige beschrijving van deze periode. De waardigheid van een natie wordt niet beschermd door pijnlijke hoofdstukken uit haar geschiedenis te ontkennen. Ze wordt beter gediend door onderscheid te maken tussen het leed van gewone mensen, de beperkingen van hun tijd en de beslissingen van machthebbende instellingen.

Wat ik het meest bewonder, is niet de bewering dat Vietnam nooit fouten maakte. Het is dat het land bijna onvoorstelbare druk doorstond, de noodzaak van economische verandering erkende en in staat bleek te leren. Geen enkel ontwikkelingsverhaal is geloofwaardig als het naast successen ook mislukkingen niet durft te erkennen.

4. Onderwijs en gezondheidszorg: het fundament van het economische succes

Economische ontwikkeling wordt vaak beschreven aan de hand van buitenlandse investeringen, lonen, wisselkoersen en handelsakkoorden. Toch beschikte Vietnam al lang voordat het zich moderne industrieterreinen kon veroorloven over een andere vorm van kapitaal: mensen die konden leren, samenwerken, lesgeven, organiseren en voor elkaar zorgen. De publieke inzet voor basisonderwijs en gezondheidszorg hielp vaardigheden opbouwen die de latere industrialisering mogelijk maakten.

De bewijzen daarvoor zijn overtuigend. Volgens het landenoverzicht van de Wereldbank over Vietnam steeg de levensverwachting van ongeveer 70,5 jaar in 1990 tot 75 jaar in 2024, terwijl de zuigelingensterfte in de loop der decennia aanzienlijk daalde. De UNICEF-studie over vijftig jaar vooruitgang voor Vietnamese kinderen beschrijft duurzame verbeteringen in kindersterfte, onderwijs en bescherming. Voor gewone gezinnen zijn die ontwikkelingen belangrijker dan de abstracte waarde van een exportzending.

Onderwijsprestaties werden een economisch voordeel. Een multinational kan machines en technische systemen aanleveren, maar die werken niet uit zichzelf. Werknemers moeten instructies begrijpen, problemen oplossen, de kwaliteit bewaken en zich aan nieuwe methoden aanpassen. De brede onderwijsbasis van Vietnam, zeker in combinatie met praktijkopleiding en goed georganiseerde werkplaatsen, nam een belangrijke hindernis voor moderne productie weg.

Dat betekent niet dat elke Vietnamese leerling dezelfde kansen krijgt. De verschillen tussen stad en platteland, de achterstand van etnische minderheden, de kosten van hoger onderwijs en de noodzaak om de onderzoekscapaciteit te versterken blijven belangrijke aandachtspunten. Toch is de industriële opgang van Vietnam moeilijk denkbaar zonder de leraren, verpleegkundigen, gezondheidswerkers en ouders die tientallen jaren in kinderen investeerden, vaak met zeer beperkte middelen.

Economische historici spreken soms alsof ontwikkeling pas begint wanneer buitenlandse investeerders arriveren. Vietnam toont het omgekeerde: een investeerder kan gebruikmaken van bekwaamheden waarvoor een samenleving zelf al jarenlang heeft gestreden. De basis van een moderne fabriek werd voor een deel gelegd in dorpsscholen en plaatselijke gezondheidscentra.

5. Đổi Mới: hervormen zonder de nationale koers los te laten

De Communistische Partij van Vietnam lanceerde in 1986 *Đổi Mới*, ofwel Vernieuwing. Daarmee verschoof het land van een star centraal gepland systeem naar een meer marktgerichte economie, terwijl de staat een krachtige coördinerende rol behield. De hervormingen gebeurden niet van de ene dag op de andere en begonnen niet met één wonderdecreet. Ze groeiden uit experimenten, druk vanuit

de samenleving, beleidsdebatten en de dringende noodzaak om voedsel, goederen en werkgelegenheid te verzekeren.

Een van de beslissende stappen werd gezet in de landbouw. Resolutie 10 uit 1988 versterkte de positie van landbouwgezinnen als zelfstandige productie-eenheden, met meer verantwoordelijkheid voor hun opbrengst en sterkere prikkels om te produceren. Zoals de analyse van de eerste hervormingen door de Wereldbank uitlegt, was de decentralisatie van de landbouw fundamenteel. Vietnam veranderde van een land dat in de jaren tachtig structureel rijst moest invoeren in een rijstexporteur in 1989, zoals blijkt uit onderzoek van de Wereldbank naar de rijstsector.

Het is verleidelijk dit uitsluitend te beschrijven als het vrijmaken van marktwerking. Daarmee wordt de bijzondere Vietnamese combinatie van staatsstrategie, particulier initiatief binnen gezinnen, collectieve infrastructuur, sociale investeringen en veranderende prikkels over het hoofd gezien. Boeren waren geen passieve begunstigden die op een buitenlandse theorie zaten te wachten. Hun arbeid, hun kennis van land en water en hun vermogen om op hervormingen in te spelen waren onmisbaar.

De hervormingen stimuleerden ook particuliere ondernemingen, buitenlandse investeringen en internationale handel. Het uiteenvallen van de Sovjet-Unie verhoogde de druk om internationale relaties te diversifiëren en de economische zelfstandigheid te vergroten. De omvorming was ingewikkeld en verliep ongelijkmatig, maar de algemene richting was duidelijk: Vietnam begon de energie van zijn bevolking te verbinden met nieuwe mogelijkheden en trachtte tegelijk de nationale zeggenschap over zijn ontwikkelingsweg te bewaren.

Volgens het Internationaal Monetair Fonds ontsnapten tussen 1993 en 2014 ongeveer veertig miljoen Vietnamezen aan de armoede. Die prestatie wordt niet voldoende verklaard door het woord ‘globalisering’. Ze vergde binnenlandse beleidswijzigingen, gunstige kansen en bovenal aanhoudende productieve arbeid door gewone burgers.

6. De andere weg van India: belangrijke prestaties, andere resultaten voor de werkgelegenheid

India bleef niet gewoon stilstaan terwijl Vietnam veranderde. Ook het voerde belangrijke economische hervormingen door. Na een ernstige betalingsbalanscrisis in 1991 liberaliseerde India grote delen van de handel, de financiële sector en de industrie. De terugblik van de Reserve Bank of India bevestigt het belang van

noodmaatregelen, waaronder leningen met goud als onderpand, en van de bredere structurele veranderingen die erop volgden.

India groeide uit tot een belangrijke speler in informatietechnologie, zakelijke dienstverlening, farmaceutica, ingenieursdiensten, financiën en steeds geavanceerdere digitale infrastructuur. Zijn universiteiten, onderzoeksinstellingen, ruimtevaartprogramma en ondernemers genieten internationale erkenning. Volgens het ministerie van Handel en Industrie bereikte de Indiase dienstenuitvoer in het begrotingsjaar 2025–2026 ongeveer 421,3 miljard Amerikaanse dollar. Die uitvoer is niet minderwaardig alleen omdat hij minder zichtbaar is dan containers met fabrieksproducten.

Het verschil lag in de omvang en samenstelling van de werkgelegenheid. Moderne softwarebedrijven en financiële diensten creëerden zeer productieve banen, maar niet voldoende om de enorme Indiase beroepsbevolking toegang te geven tot goedbetaald formeel werk. Een veel groter deel van de werknemers bleef actief in de landbouw, kleine ondernemingen en de informele economie. Vietnam daarentegen breidde de arbeidsintensieve exportindustrie vroeger en krachtiger uit. Daardoor steeg de gemiddelde productie, vooral wanneer werknemers van minder productieve activiteiten naar de industrie overstapten.

Het economisch landenrapport over India van de Wereldbank uit 2025 benadrukt de noodzaak van meer productieve banen, hogere investeringen en een grotere arbeidsparticipatie van vrouwen. Dat mag niet worden gebruikt om Indiase werknemers te kleineren. Zij werken niet minder hard en zijn niet minder bekwaam. Economische resultaten hangen af van beleid, infrastructuur, industriële organisatie, toegang tot onderwijs, gezinsomstandigheden en kansen — niet van een vermeend nationaal karakter.

De enorme Indiase markt en de groeiende industriële ambities kunnen de kloof op termijn op bepaalde terreinen verkleinen. De geschiedenis is geen wedstrijd waarvan de uitslag voor eeuwig vastligt. De Vietnamese voorsprong in bbp per inwoner beschrijft een specifieke economische uitkomst, geen eeuwige rangorde van beschavingen.

7. Van diplomatiek isolement naar een betrouwbare productielocatie

De internationale integratie van Vietnam verliep via verschillende belangrijke mijlpalen. De Verenigde Staten hieven hun handelsembargo in 1994 op; in 1995 normaliseerden beide landen hun diplomatieke betrekkingen. Vietnam trad in 1995

toe tot de Associatie van Zuidoost-Aziatische Naties (ASEAN) en werd op 11 januari 2007 het 150e lid van de Wereldhandelsorganisatie, zoals de WTO bevestigt. Het alomvattend en progressief akkoord voor het Trans-Pacifisch Partnerschap trad voor Vietnam in januari 2019 in werking en de vrijhandelsovereenkomst tussen de EU en Vietnam in augustus 2020.

Deze beslissingen gaven exporteurs ruimere markttoegang en hielpen investeerders hun risico's beoordelen. Ook de nabijheid van de uitgebreide Chinese toeleveringsnetwerken werd steeds nuttiger naarmate internationale ondernemingen hun productie spreidden. De geografie hielp, maar de ligging alleen verklaart het succes niet. Havens, transportverbindingen, elektriciteit, geschoolde arbeidskrachten, industriezones, de capaciteit van lokale overheden en de bereidheid om nieuwe productiemethoden te leren waren allemaal van belang.

De internationale handel legt bovendien een ongemakkelijke tegenstelling in de geschiedenis van de wereldmacht bloot. Landen die Vietnam ooit bombardeerden, sanctioneerden of buitensloten, werden later afzetmarkten voor producten van Vietnamese arbeiders. Dat getuigt van een opmerkelijk aanpassingsvermogen van Vietnam, maar mag niet tot historisch geheugenverlies leiden. Normale handelsbetrekkingen zijn waardevol; ze doen niets af aan de plicht om de oorlogsschade te blijven herinneren en aan de verantwoordelijkheid voor het herstel ervan.

Dat Vietnam nuttige internationale relaties weet op te bouwen zonder de herinnering aan zijn nationale strijd prijs te geven, beschouw ik als een van zijn indrukwekkendste prestaties. Diplomatie kan hier worden gezien als de voortzetting van de onafhankelijkheid met vreedzame middelen.

8. Samsung, Vietnamese werknemers en de grenzen van het exportwonder

De uitbreiding van de activiteiten van Samsung illustreert de industriële verandering van Vietnam op treffende wijze. Samsung begon in 2008 met een grote investering in een fabriek voor mobiele telefoons in Bắc Ninh, gevolgd door een belangrijke vestiging in Thái Nguyên, die in 2014 operationeel werd. De eigen investeringsgeschiedenis en fabrieksverslaggeving van het bedrijf beschrijven hoe Vietnam uitgroeide tot een belangrijk centrum van de wereldwijde telefoonproductie.

Het zou simplistisch zijn te zeggen dat Samsung Vietnam welvarend heeft gemaakt. Koreaans kapitaal, ontwerp en technologie waren ongetwijfeld van groot belang, maar Vietnamese ingenieurs, assemblagearbeiders, leidinggevenden, technici,

dienstverleners en openbare instellingen maakten productie op grote schaal mogelijk. Het verhaal gaat over de wisselwerking tussen buitenlandse investeringen en binnenlandse bekwaamheid — niet over liefdadigheid voor een passief land.

Toch waarschuwt de documentaire terecht voor kwetsbaarheden. Het Vietnamese Nationaal Bureau voor de Statistiek meldt dat de sector met buitenlandse investeringen, met inbegrip van ruwe olie, in 2025 goed was voor **77,3 procent van de waarde van de goederenuitvoer**. Dat betekent niet dat buitenlanders 77,3 procent van het volledige Vietnamese nationale inkomen voortbrachten. De bruto-uitvoer omvat ingevoerde onderdelen, en de verdeling van de toegevoegde waarde hangt af van lokale lonen, materialen, diensten, belastingen, winsten en eigendom van technologie. Het betekent wél dat ondernemingen met buitenlands kapitaal een overheersende positie innemen in de Vietnamese exporthandel.

De volgende uitdaging bestaat dus niet eenvoudigweg uit het assembleren van nog meer toestellen. Vietnam moet zijn eigen toeleveranciers nauwer betrekken, binnenlandse merken opbouwen, onderzoek en ontwikkeling uitbreiden, de productiviteit verhogen en ervoor zorgen dat werknemers in de winst delen. Onderzoek van de Wereldbank naar de vooruitzichten van Vietnam tot 2045 wijst op sterkere verbindingen tussen binnenlandse bedrijven en internationale toeleveringsketens, evenals op de overstap naar productie met een hogere toegevoegde waarde.

Dat is een ambitieuze opdracht, maar ze biedt ook reden tot vertrouwen. Het land heeft herhaaldelijk bewezen dat kennis die onder bepaalde omstandigheden wordt verworven, de basis kan vormen voor grotere ambities. De ingenieur die vandaag een buitenlands ontworpen productiesysteem onderhoudt, kan morgen mee leidinggeven aan een systeem van Vietnamees ontwerp — op voorwaarde dat de instellingen kansen scheppen om die stap te zetten.

9. De onmisbare economische bijdrage van Vietnamese vrouwen

Geen enkele ernstige beoordeling van de ontwikkeling van Vietnam mag de vrouwen vergeten. Zij waren van oudsher actief in de landbouw, handel, gezinnen, scholen, gezondheidszorg en industrie en droegen tijdens de oorlog en wederopbouw vaak buitengewone verantwoordelijkheden. Vandaag vormt hun bijdrage aan de kledingindustrie, elektronica en talloze kleinere ondernemingen een wezenlijk onderdeel van de Vietnamese economie.

Internationale vergelijkingen van de arbeidsparticipatie van vrouwen verschillen naargelang de onderzochte leeftijdsgroepen en gehanteerde definities. Toch staat de algemene conclusie vast: in Vietnam neemt een aanzienlijk groter deel van de

vrouwen deel aan het arbeidsproces dan in India. In de Indiase ontwikkelingsagenda krijgt een ruimere toegang tot productief werk voor vrouwen inmiddels meer aandacht. De Wereldbank beschouwt dit als een van de sleutels tot de toekomstige welvaart van India.

Deelname aan het arbeidsleven betekent echter niet automatisch gelijkheid. Vrouwen kunnen te maken krijgen met loonverschillen, onzekere arbeidsomstandigheden, beperkte promotiekansen, intimidatie en een onevenredig grote last aan onbetaald zorgwerk. De studie van de Internationale Arbeidsorganisatie uit 2025 over gender en werk in Vietnam erkent de indrukwekkende vooruitgang, maar benoemt ook de blijvende hindernissen. Het Vietnam-programma van UN Women benadrukt eveneens de economische versterking van vrouwen en de noodzaak om zorgarbeid naar waarde te schatten.

Mijn respect voor Vietnamese vrouwen berust niet op het sentimentele beeld dat zij ontberingen zonder protest ondergaan. Het berust op hun handelingsvermogen: hun vermogen om te organiseren, te scheppen, te onderwijzen, leiding te geven, te produceren, te zorgen en vast te houden aan een betere toekomst voor hun gezinnen. Echte bewondering hoort gepaard te gaan met steun voor hogere lonen, veilige werkplaatsen, gelijke kansen en de bevrijding van de verwachting dat vrouwen elke last in stilte moeten dragen.

10. Armoedebestrijding is een menselijke prestatie, geen reclameslogan

Misschien is de terugdringing van de armoede wel de krachtigste reden om de Vietnamese vooruitgang ernstig te nemen. Volgens de armoedegrens die in de eerste onderzoeken van de Wereldbank werd gehanteerd, daalde het aandeel Vietnamezen dat in armoede leefde van ongeveer 58 procent in het begin van de jaren negentig tot circa 14 procent in 2008. De beoordeling van de armoedebestrijding door de Wereldbank documenteert deze historische verandering. De manier waarop armoede wordt gemeten, is sindsdien veranderd. Percentages die volgens verschillende maatstaven zijn berekend, mogen daarom niet zomaar tot één ononderbroken cijferreeks worden samengevoegd.

Achter die percentages schuilen miljoenen tastbare veranderingen: gezinnen die voldoende voedsel kunnen kopen, kinderen die naar school gaan, ouders die noodzakelijke medische zorg kunnen betalen, boeren met een hoger inkomen en werknemers die meer verdienen dan wat overlevingslandbouw kan opleveren. Geen van die verbeteringen doet ongelijkheid of moeilijkheden volledig verdwijnen. Maar samen veranderen ze de mogelijkheden van het dagelijks leven ingrijpend.

Vietnam profiteerde ook van de buitengewone inspanningen van oudere generaties, wier werk zelden voorkomt in buitenlandse economische analyses. Mensen die wegen herstelden, rijst verbouwden, scholen opnieuw openden, dorpen herbouwden, kinderen lesgaven en gewonde familieleden verzorgden, droegen bij aan de nationale welvaart, zelfs wanneer hun inspanningen nauwelijks in geld konden worden uitgedrukt. De economische ontwikkelingsstatistiek meet doorgaans de fabriek, maar onderschat het maatschappelijke werk dat die fabriek mogelijk maakt.

Daarom verzet ik mij tegen de benaming ‘economisch wonder’. Een wonder lijkt plaats te vinden zonder zichtbare verklaring. De vooruitgang van Vietnam heeft wel degelijk aanwijsbare oorzaken: opoffering, onderwijs, instellingen, productieve arbeid, hervormingen, internationale samenwerking en maatschappelijke betrokkenheid. Wie die vooruitgang een wonder noemt, loopt het risico de mensen die ervoor verantwoordelijk zijn uit het verhaal te laten verdwijnen.

11. De pandemie: discipline, solidariteit en het gevaar van gemakkelijke vergelijkingen

De COVID-19-pandemie maakte zowel de sterke punten als de beperkingen van het Vietnamese ontwikkelingsmodel zichtbaar. Vroege maatregelen voor de volksgezondheid hielpen Vietnam de eerste uitbraken in te dijken en de economische activiteit in 2020 te behouden. Dat jaar groeide het reële bbp met ongeveer 2,9 procent. De Indiase economie kromp in hetzelfde jaar met ongeveer 5,8 procent. Deze cijfers zijn te vergelijken in de groeistatistieken van de Wereldbank.

De Vietnamese prestaties vormden geen garantie voor ononderbroken succes. De zware golf van de deltavariant en de beperkingen voor fabrieken in 2021 drukten de groei tot ongeveer 2,6 procent. India beleefde intussen een verwoestende gezondheidscrisis, gevolgd door een krachtig statistisch en economisch herstel. Deze gebeurtenissen kunnen beter worden verklaard door de wisselwerking tussen volksgezondheidsbeleid, sociale omstandigheden, bestuurlijke slagkracht, afhankelijkheid van internationale handel en het tijdstip van de besmettingsgolven dan door vermeende nationale deugdzaamheid of minderwaardigheid.

Erkenning verdienen vooral de inspanningen van zorgverleners, fabrieksmedewerkers, lokale ambtenaren, vrijwilligers en gewone gezinnen die met onzekerheid en risico’s werden geconfronteerd. Economische veerkracht betekent niet dat er geen leed is. Ze betekent dat een samenleving onder druk haar essentiële functies kan behouden en herstellen.

12. Waarom deze prestatie belangrijker is dan politieke etiketten

De oorspronkelijke documentaire gebruikt politieke stelsels soms als een eenvoudige verklaring voor het economische lot van een land. De parlementaire verkiezingsdemocratie van India wordt voorgesteld als een nationaal voordeel en het eenpartijstelsel van Vietnam voornamelijk als een beperking. Politieke instellingen en burgerlijke vrijheden zijn legitieme onderwerpen van debat, maar geen van beide kan een grondige analyse van ontwikkelingsresultaten vervangen.

Mijn eigen overtuiging is dat samenlevingen ook moeten worden beoordeeld op de materiële levensomstandigheden van hun bevolking: toegang tot onderwijs, voldoende voeding, gezondheidszorg, waardig werk, huisvesting, veiligheid, openbare infrastructuur en de mogelijkheid dat kinderen een beter leven krijgen dan hun ouders. Verkiezingen op zich garanderen geen economische rechtvaardigheid; evenmin beantwoordt een snelle groei van het bbp alle vragen over rechten, verantwoordelijkheid of inspraak. Die onderwerpen verdienen hun eigen bewijsmateriaal en een eerlijk debat.

De ervaring van Vietnam stelt de veronderstelling ter discussie dat de ontwikkelingsweg van de westerse landen het enige legitieme model is. Ze toont het belang van een staat die op lange termijn kan plannen, van collectieve investeringen in maatschappelijke fundamenten, van strategisch aanpassingsvermogen en van een bevolking die sterk hecht aan onafhankelijkheid. Tegelijk verdwijnt de behoefte aan transparante instellingen, doeltreffend toezicht en een rechtvaardige behandeling van burgers niet wanneer de groei indrukwekkend is. Men kan de eigen weg van Vietnam respecteren en tegelijk wensen dat de toekomstige welvaart ruim wordt gedeeld.

Voor lezers die hieruit een eenvoudige conclusie over kapitalisme tegenover socialisme willen trekken, biedt Vietnam een veel interessantere geschiedenis. Zijn economie kwam voort uit pragmatische experimenten onder leiding van de Communistische Partij, combineert overheidssturing met marktactiviteiten en benut internationale handel zonder de nationale ontwikkeling tot een ideologisch dogma te herleiden. Het doorslaggevende bewijs ligt in wat mensen hebben opgebouwd en in de manier waarop het beleid zich aan veranderende omstandigheden heeft aangepast.

13. Wat kan de komende vijftig jaar bedreigen?

De volgende ontwikkelingsfase van Vietnam zal niet gemakkelijk zijn. De grote afhankelijkheid van exporteurs met buitenlands kapitaal maakt de economie gevoelig voor veranderingen in de wereldwijde vraag, handelsbeperkingen en beslissingen die in verre hoofdzetels worden genomen. Ingevoerde onderdelen beperken soms het aandeel van de exportopbrengsten dat in Vietnam blijft. Binnenlandse ondernemingen hebben toegang nodig tot financiering, technologische kennis en betrouwbare commerciële instellingen om activiteiten met meer toegevoegde waarde te kunnen ontwikkelen.

Ook de beroepsbevolking vergrijst. Dat betekent dat toekomstige groei steeds meer zal moeten steunen op productiviteit in plaats van op een toenemend aantal arbeidskrachten. Technisch onderwijs, onderzoek, hoogwaardige productie, volksgezondheid en sociale bescherming worden essentieel. Hogere inkomens mogen niet worden bereikt ten koste van uitgeputte werknemers of een aangetast milieu.

De klimaatverandering vormt een bijzonder ernstige uitdaging. Verzilting, overstromingen, hittestress en veranderende weerspatronen bedreigen de Mekongdelta, de kustinfrastructuur en industriële gebieden. De analyse van de Wereldbank over een groenere toekomst voor Vietnam maakt duidelijk dat investeringen in klimaataanpassing en schonere productie deel uitmaken van economische veiligheid en geen overbodige luxe zijn.

Ook de menselijke verplichtingen die uit de oorlog voortvloeien, zijn nog niet volledig ingelost. Volgens rapporten van het UNDP zijn nog altijd miljoenen hectaren grond vervuild met achtergebleven explosieven. Het saneringsproject voor dioxine in Biên Hòa herinnert eraan dat de milieugevolgen van Agent Orange niet tot de geschiedenisboeken behoren. Vervuilde grond, gewonde burgers en families die de gevolgen van de oorlog dragen, maken deel uit van de werkelijke balans van de ontwikkeling.

Het zou onaanvaardbaar zijn om de sterke Vietnamese exportcijfers als bewijs te beschouwen dat alle oorlogsschade volledig is hersteld. Economische wederopbouw en historische verantwoordelijkheid zijn verschillende zaken. Internationale samenwerking zou Vietnam moeten helpen de resterende humanitaire en ecologische lasten aan te pakken, met eerbiediging van de eigen prioriteiten van het land.

14. Wat Vietnam en India werkelijk van elkaar kunnen leren

De nuttigste vergelijking werkt in twee richtingen. India kan leren van het Vietnamese succes bij de uitbouw van een concurrerende exportindustrie, de

verbetering van de logistiek voor grote industriële werkgevers, het betrekken van meer vrouwen bij betaald werk en het omzetten van investeringen in brede productieve werkgelegenheid. India investeert zelf al in industriële capaciteit en elektronicaproductie; de toekomstige resultaten moeten met dezelfde zorgvuldigheid worden beoordeeld als die van Vietnam.

Vietnam kan leren van de Indiase kracht in software, zakelijke dienstverlening, digitale systemen, onderzoek en binnenlandse ondernemingen. Het kan streven naar meer eigen intellectuele eigendom, hoogwaardige diensten uitbreiden en Vietnamese bedrijven versterken, zodat het minder afhankelijk blijft van beslissingen van een betrekkelijk kleine groep multinationale fabrikanten.

Geen van beide lessen vereist dat het ene land het volledige politieke stelsel van het andere overneemt of dat het ene volk zichzelf tot overwinnaar over het andere uitroept. Samenwerking tussen twee grote Aziatische samenlevingen biedt meer perspectief dan een denkbeeldige wedstrijd waarin het succes van de winnaar zogenaamd de vernedering van de ander vereist. Een zinvolle vergelijking moet de keuzemogelijkheden van beide landen verruimen.

15. Een persoonlijke beschouwing: waarom ik het Vietnamese volk liefheb en respecteer

Ik schrijf dit laatste hoofdstuk in de ik-vorm, omdat het onderwerp niet langer uitsluitend over economie gaat. Mijn respect en genegenheid voor het Vietnamese volk zijn geworteld in mijn kennismaking met zijn geschiedenis, zijn lijden en zijn buitengewone vastberadenheid om verder te leven, opnieuw op te bouwen en vooruit te kijken. Tijdens mijn verblijf in Hanoi had ik het voorrecht veteranen en schrijvers te ontmoeten wier leven en werk de oorlogservaringen verbinden met de verantwoordelijkheden van de vrede. Ik ben Kiều Bích Hậu dankbaar dat zij zulke betekenisvolle ontmoetingen mogelijk hielp maken. Ik pretendeer niet dat een handvol ontmoetingen mij het recht geeft namens een heel volk te spreken. Ze vergroten echter wel mijn verantwoordelijkheid om te luisteren.

De oudere generaties in Vietnam hebben ervaringen doorstaan die veel Europeanen van mijn generatie zich nauwelijks kunnen voorstellen. Sommigen verdedigden hun vaderland; anderen hielden gezinnen in leven, vervoerden voorraden, verzorgden gewonden, werkten op de velden of wachtten op familieleden die nooit terugkeerden. Vooral de offers van vrouwen verdienen een ereplaats in deze geschiedenis. Veel van het werk dat het land overeind hield, vond plaats buiten het blikveld van de officiële militaire geschiedschrijving en de economische statistieken.

Wat mij ontroert, is niet alleen dat Vietnam heeft overleefd. Het is dat zoveel Vietnamezen na verschrikkelijke verliezen kozen voor de moeilijke taken van de wederopbouw: rijst planten, kinderen grootbrengen, scholen heropenen, ondernemingen oprichten, nieuwe technologieën leren beheersen en relaties aangaan met vroegere vijanden. Hun doorzettingsvermogen maakt het geleden onrecht niet aanvaardbaar. Het is juist een reden om hun lijden nog ernstiger te nemen — en hun herstel met nog meer respect te benaderen.

Ik bewonder een volk dat volhoudt dat armoede niet zijn eeuwige lot hoeft te zijn en dat onafhankelijkheid niet alleen op het slagveld kan worden uitgedrukt, maar ook door onderwijs, productie, cultuur, wetenschappelijke ambitie en het geduldig bouwen aan een toekomst. Ik bewonder de leraren die kennis toegankelijk maakten, de boeren die hun gemeenschappen voedden, de verpleegkundigen die levens beschermden, de ingenieurs en arbeiders die complexe industrie mogelijk maakten, en de moeders en vaders die het weinige dat zij bezaten in de volgende generatie investeerden.

Liefde voor een land vereist niet dat we zijn burgers als foutloos afschilderen, meningsverschillen ontkennen of ongelijkheid negeren. Integendeel, oprecht respect vraagt dat we gewone mensen ernstig genoeg nemen om ook de uitdagingen te erkennen waarmee zij nog altijd worden geconfronteerd. De prestaties van Vietnam worden niet minder waardevol door het bestaan van armoede, institutionele zwakheden, moeilijke arbeidsomstandigheden of milieubedreigingen. Juist die onvoltooide opdrachten maken verdere vooruitgang tot een morele noodzaak.

Op mijn leeftijd raakt het contrast tussen verwoesting en vernieuwing mij bijzonder diep. Een groot deel van mijn leven heb ik gezien hoe machtige instellingen beslissingen nemen waarvan de gevolgen terechtkomen bij mensen die er nauwelijks inspraak in hebben. De geschiedenis van Vietnam maakt die ongelijke verdeling van het leed pijnlijk duidelijk. Tegelijk herinneren de hedendaagse prestaties van Vietnam mij eraan dat mensen niet louter slachtoffers zijn van omstandigheden die hun worden opgelegd. Door organisatie, solidariteit, arbeid en verstandig aanpassingsvermogen kunnen zij een andere toekomst vormgeven.

Daarom kan ik Vietnam niet herleiden tot een economische krantenkop die zegt dat het ‘bijna twee keer zo rijk is geworden als India’. Het cijfer is interessant, maar het is niet de reden voor mijn diepste respect. Wat telt, is de menselijke verandering die erachter schuilgaat. Gezinnen die vroeger worstelden om in hun meest elementaire behoeften te voorzien, kunnen zich nu een andere toekomst voor hun kinderen voorstellen. Een natie die internationaal ooit vooral met oorlog werd geassocieerd, wordt steeds meer verbonden met industriële bekwaamheid, creativiteit en ambitie.

De geschiedenis van de verwoesting is niet verdwenen; ze heeft een geschiedenis van wederopbouw naast zich gekregen.

Ik zou willen dat lezers in Europa en elders Vietnam vanuit dat ruimere perspectief bekijken. Niet als een voorwerp van medelijden, niet als een goedkope fabriek voor de wereld en niet als een samenleving die uitsluitend aan westerse politieke opvattingen moet worden afgemeten, maar als een land met een eigen handelingsvermogen, ervaring, waardigheid en het recht zijn eigen weg te kiezen. De Vietnamezen verdienen respect voor wat zij hebben overwonnen en voor wat zij blijven opbouwen.

Conclusie — meer dan dubbel zo rijk aan betekenis

Het hogere bbp per inwoner van Vietnam is een feit, al is de voorsprong kleiner wanneer we rekening houden met de koopkracht. De goederenuitvoer is buitengewoon voor een land van deze omvang, hoewel ondernemingen in buitenlandse handen een groot aandeel hebben en de Indiase dienstenuitvoer niet mag worden vergeten. De belangrijkste oorzaken zijn geen mysterie: landbouwhervormingen, langdurige investeringen in menselijk talent, brede arbeidsparticipatie, exportgerichte industrialisering, politieke en bestuurlijke beslissingen, geografische voordelen en integratie in internationale markten.

Maar cijfers alleen verklaren niet waarom deze prestatie zo belangrijk is. De kern van het verhaal is dat een door oorlog verwoeste samenleving, die nog altijd met de langdurige gevolgen ervan wordt geconfronteerd, erin slaagde de arbeid, kennis en veerkracht te mobiliseren die voor de wederopbouw nodig waren. Deze prestatie behoort toe aan ontelbare Vietnamezen wier namen nooit op de balans van een onderneming zullen verschijnen.

> **Vietnam werd niet welvarend omdat de geschiedenis het land gunstig gezind was. Zijn bevolking boekte vooruitgang ondanks een geschiedenis die haar vaak meedogenloos heeft behandeld. Dat is de reden voor mijn blijvende respect — en mijn diepe genegenheid — voor het Vietnamese volk.**

Bronnen en aanbevolen literatuur

1. Oorspronkelijke documentaire: “Why Did Vietnam Get Nearly Twice as Rich as India?” — het transcript dat ter analyse werd aangeleverd; de gesproken tekst bevat fouten door automatische spraakherkenning en mag niet als geverifieerde bron worden beschouwd.

2. Wereldbank, bbp en bbp per inwoner in 2025 — internationale vergelijking in lopende Amerikaanse dollar.
3. Wereldbank, bbp per inwoner op basis van koopkrachtpariteit — een geschiktere maatstaf om koopkracht te vergelijken.
4. Vietnamees Nationaal Bureau voor de Statistiek, sociaaleconomische situatie in 2025 — goederenuitvoer, buitenlandse investeringen en economische groei.
5. Indiase regering, uitvoer in het begrotingsjaar 2025–2026 — goederen en diensten.
6. Slotverklaring van de Conferentie van Genève, 1954 — voorlopige deling en geplande verkiezingen.
7. Economic History Review, oorzaken en gevolgen van de hongersnood van 1944–1945.
8. Amerikaans presidentieel memorandum over de opheffing van het handelsembargo, februari 1994.
9. Wereldbank, landbouwhervormingen en Resolutie 10.
10. IMF, Vietnamese hervormingen en armoedebestrijding.
11. Reserve Bank of India, de crisis van 1991 en de hervormingen.
12. Wereldhandelsorganisatie, toetreding van Vietnam in 2007.
13. Europese Commissie, handelsbetrekkingen tussen de EU en Vietnam.
14. Samsung Newsroom, geschiedenis van de investeringen in Vietnam.
15. Wereldbank, Vietnam 2045: een hogere plaats in de wereldeconomie.
16. Wereldbank, economisch landenrapport over India, 2025.
17. Internationale Arbeidsorganisatie, onderzoek naar gender en werk in Vietnam, 2025.
18. UNICEF, vijftig jaar vooruitgang voor kinderen in Vietnam.
19. Wereldbank, vooruitgang en uitdagingen bij de armoedebestrijding.
20. Wereldbank, vergelijking van de reële bbp-groei tijdens COVID-19.
21. UNDP, achtergebleven explosieven en de ontwikkeling van Vietnam.
22. USAID, informatieblad over de dioxinesanering in Biên Hòa.
23. Wereldbank, Vietnam 2045: een groenere ontwikkeling.
24. Vietnamees Nationaal Bureau voor de Statistiek, derde kwartaal en eerste negen maanden van 2026.
25. IMF, groeiverwachtingen in de World Economic Outlook van oktober 2026.

Redactionele opmerking: de cijfers zijn gebaseerd op gegevens en publicaties die tot en met 9 november 2026 zijn gecontroleerd. Nationale statistiekbureaus, de Wereldbank en het IMF gebruiken soms verschillende omrekeningsmethoden en verslagperiodes. Het automatisch gegenereerde transcript van de documentaire bevat verschillende verkeerd herkende namen en plaatsnamen. In dit artikel zijn de Vietnamese schrijfwijzen gecorrigeerd en de statistieken afzonderlijk van bronnen voorzien. Geverifieerde feiten en interpretaties van de auteur worden van elkaar onderscheiden.

https://youtu.be/XzFkNAdzEHg